

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2025. a määruse nr 97 „Kutselise kalapüügi võimalused, lubatud aastasaagid ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2026. aastal“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse kalapüügiseaduse (edaspidi *KPS*) § 46 lõike 1, § 47 lõike 2, § 47¹ lõigete 1 ja 3 ning majandusvööndi seaduse § 6 lõike 1 punkti 2 alusel.

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2025. a määruse nr 97 „Kutselise kalapüügi võimalused, lubatud aastasaagid ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2026. aastal“ muutmise“ eelnõuga (edaspidi *eelnõu*) muudetakse Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2025. a määrust nr 97 „Kutselise kalapüügi võimalused, lubatud aastasaagid ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2026. aastal“ (edaspidi ka *määrus nr 97*) osas, millega reguleeritakse kaluri kalapüügiloa alusel Läänemere avaosa räime aastasaagi jaotust. Sarnaselt eelmise aastaga kehtestatakse 2026. a kaluri kalapüügiloa alusel (edaspidi *rannapüük või rannapüüdjad*) püügiks lubatud räime aastasaak eraldi Liivi lahel, mida tähistab ICES-i alarajoon 28-1 ja Läänemere avaosas, mida tähistavad ICES-i alarajoonid 28-2, 29 ja 32. Liivi lahe ja Läänemere avaosa lubatud aastasaagid kehtestatakse maakondade kaupa. Nimetatud ICES-i alarajoonid on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 218/2009 Atlandi ookeani kirdeosas kalastavate liikmesriikide nominaalsaagi statistiliste andmete esitamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 87, 31.3.2009, lk 70—108), III lisas. Räime püügiks jääb edaspidi sel hooajal maakondade ühine lubatud aastasaak ning teisel poolaastal puudub jaotus eraldi iga maakonna jaoks. Ühtlasi kehtestatakse kalalaeva kalapüügiloa (edaspidi ka *traalpüük*) ja kaluri kalapüügiloa alusel püüdjate vahel koguste ümberjaotus selliselt, et vähendatakse rannapüügi räime lubatud aastasaaki ning suurendatakse samavõrra traalpüügi räimepüügivõimalusi, et tagada väljapüügiks lubatud räimekoguse võimalikult tõhus kasutamine. Rannapüüdjatele jääb piisav räime lubatud aastasaak, mis tagab, et muude püügivahenditega püüdmisel ei läheks kvoot üle.

Liivi lahel rannapüügis koondatakse Pärnu maakonna, sh Kihnu ja Manõja, ning Saare maakonna lubatud aastasaagid ühiseks lubatud aastasaagiks. Võttes arvesse püügidünaamikat ja -mahtusid jääb edaspidi sel hooajal Liivi lahel rannapüügis räime püügiks maakondadele ühine lubatud aastasaak. Asjaolu tõttu, et kastmõrdasid kasutatakse püügiks vaid kevadisel püügiperioodil, ei kehtestata kastmõrra kohta püüda lubatud saagi koguseid. Kaluri kalapüügiloa alusel püütavat lubatud aastasaaki Liivi lahel vähendatakse ning selle arvelt suurendatakse kalalaeva kalapüügiloa alusel samal veealal püüda lubatud räime püügivõimalusi (väljapüügimahtu). Muudatuste eesmärk on võimalikult palju ära kasutada seni välja püüdmata Eesti Vabariigile eraldatud püügikvooti.

Lisaks võimaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22–61) (edaspidi *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1380/2013*), artikli 15 lõige 9 kasutada paindlikku ühest aastast teise ülekandmist kuni 10 protsenti lubatud lossitavast kogusest. Nimetatud määruse alusel on Eesti Vabariigil õigus kanda üle eelmisest aastast kasutamata jäänud kogused nii räime kui ka kilu osas. Ülekantavad kogused arvestatakse 2026. a püügivõimaluste hulka ning suunatakse kalalaeva kalapüügiloa alusel püüdjatele ehk traalpüüki.

Eelnõuga kehtestatakse Peipsi järvel ja Lämmijärvel eraldi põhja- ja pöörinoodaga veealale väljumiste arv ning selle arvutamise metoodika. Eesti Vabariigile määratud põhja- ja pöörinoodaga veealale väljumiste koguarv jagatakse proportsionaalselt püügivahendite vahel, võttes aluseks nende püügivõimaluste arvu. Seejärel jagatakse ühe püügivahendi kohta arvutatud väljumiste arv kaheks võrdses suuruses osaks vastavalt püügivahendi pära silmasuurusele. Sellest tulenevalt nähakse ühe põhjanooda ja ühe pöörinooda kohta ette 13 veealale väljumist püügivahendi kasutamisel, mille pära silmasuurus on vähemalt 44 millimeetrit, ning 13 veealale väljumist püügivahendi kasutamisel, mille pära silmasuurus on vähemalt 106 millimeetrit. Jagamisel tekkiv jääk jäetakse välja jagamata reservi.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna peaspetsialist Joosep Pärn (55633802, joosep.parn@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi on määruse eelnõule teinud õigusosakonna peaspetsialist Jan Nilson (5626 7065, jan.nilson@agri.ee). Eelnõu ja lisad on keeleliselt toimetanud õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (5685 3519, laura.ojava@agri.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on seotud regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaal- ja põllumajandusministri 27. jaanuari 2026. a määruse nr 6 „Ajutised püügikitsendused kutselisel kalapüügil 2026. aastal“ muutmine“ eelnõuga, millega tunnistatakse kehtetuks põhja- ja pöörinoodaga üldine püügireiside arv.

Eelnõuga rakendatakse ELi õigust.

Eelnõuga muudetakse Vabariigi Valitsuse 27. novembri 2025. a määruse nr 97 „Kutselise kalapüügi võimalused, lubatud aastasaagid ning kalapüügiõiguse tasumäärad 2026. aastal“ redaktsiooni: RT I, 28.11.2025, 24.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse nr 97 pealkirja, lisades viide püügivahendiga veealale väljumiste arvule. Tegemist on normitehnilise parandusega, mis on seotud põhja- ja pöörinoodaga veealale väljumiste arvu kehtestamisega.

Eelnõu punktiga 2 täiendatakse määruse nr 97 preambulit viitega KPS § 47¹ lõigetes 1 ja 3 sisalduvatele volitusnormidele, mille alusel on Vabariigi Valitsusel õigus kehtestada püügivahendiga väljumiste arv, sealhulgas selle omaduse kaupa ja püügivahendiga veealale väljumiste arvu metoodika.

Eelnõu punktiga 3 täpsustatakse määruse nr 97 § 1 lõike 3 sõnastust, jättes välja sõnad „ja kastmõrraga püüdmisel kastmõrra kaupa kalaliigi kohta“. See on põhjendatud asjaoluga, et kastmõrraga püük on hooajaliste piirangute tõttu tagasihoidlik ning kastmõrra kaupa lubavat aastasaaki ei ole järelejäänud aasta teiseks pooleks vajalik kehtestada.

Eelnõu punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 97 § 1 lõige 4. See on seotud asjaoluga, et Läänemere avaosa ICESi alarajoonide 28-2, 29 ja 32 lubatud rääimesaak koondatakse rannapüügis maakondade ühiskvoodi alla.

Eelnõu punktiga 5 täiendatakse paragrahvi 3 lõigetega 3 ja 4. Muudatus on seotud asjaoluga, et Peipsi järvel ja Lämmijärvel kehtestatakse põhja- ja pöörinoodaga veealale väljumiste arv eraldi põhjanooda ning pöörinooda kohta. Vastavad arvud sätestatakse eelnõu lisas 3¹ „Lubatud

aastasaagid kaluri kalapüügiloa alusel Peipsi, Läämi- ja Pihkva järvel püüdmisel ning püügivahendiga veealale väljumiste arv kaluri kalapüügiloa alusel Peipsi järvel Läämi järvel püüdmisel“ (edaspidi *lisa 3¹*).

Samuti eelnõu punktiga 5 täiendatakse paragrahvi 3 ka lõigetega 5 ja 6. Muudatus on vajalik esiteks selleks, et oleks üheselt selge, et kui isikul on ammendunud loale kantud põhjanoodaga, mille silmasuurus päras on vähemalt 106 mm (edaspidi ka *suuresilmaline põhjanoot*), väljumiste arv, siis on isikul võimalus kasutada viimati nimetatud omadustega põhjanoota ka edaspidi põhjanoodaga, mille silmasuurus päras on vähemalt 44 mm (edaspidi ka *väikesesilmaline põhjanoot*), väljumiste arvu piires. Näiteks isikul ammendus loale kantud suuresilmalise põhjanoodaga väljumiste arv, kuid loale kantud väikesesilmalise põhjanoodaga veealale väljumiste arvust on kasutamata veel neli veealale väljumist. Sellisel juhul on isikul õigus valida, kas ta kasutab väikesesilmalise põhjanoodaga veealale väljumiste arvu väikesesilmalise põhjanoodaga või suuresilmalise põhjanoodaga veealale väljumise jaoks. See on võimalik ennekoike selletõttu, et lisa 3¹ tabeli 3 sõnastuses on kasutatud sõna „vähemalt“, mis viitab miinimumsuurusele, kuid ei sea maksimumsuurust. Lisaks on muudatus vajalik selleks, et oleks üheselt selge ka see, et üks veealale väljumine läheb arvesse kui üks väljumine. Kuna lisa 3¹ tabeli 3 sõnastus on selline, et põhjanoodaga veealale väljumiste arv on seotud püügivahendi pära minimaalse silmasuurusega, siis seda võib tõlgendada viisil, et kui veealale väljutakse suuresilmalise põhjanoodaga, siis läheb see arvesse kui üks veealale väljumine väikesesilmalise põhjanoodaga ja üks väljumine suuresilmalise põhjanoodaga. Selleks, et vältida sellist topelt mahaarvamist, siis sätestatakse, et suuresilmalise põhjanoodaga veealale väljumise puhul arvestatakse see esimeses järjekorras sama omadusega püügivahendiga veealale väljumiste arvu hulka. Eelnev kehtib ka pöörinoodaga veealale väljumiste puhul.

Eelnõu punktiga 6 täiendatakse määrust paragrahviga 6¹, milles sätestatakse püügivahendiga veealale väljumiste arvu arvutamise metoodika Peipsi järvel ja Läämijärvel. Veealale väljumiste arvu määramisel lähtutakse sellest, et Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni Valitsuse vahelise Peipsi, Läämi- ja Pihkva järve kalavaru säilitamise ja kasutamise alase koostöö kokkuleppe alusel on Eesti Vabariigile määratud kokku 600 veealale väljumist põhja- ja pöörinoodaga. See koguarv jagatakse proportsionaalselt põhjanootade ja pöörinootade vahel vastavalt nende püügivõimaluste arvule. Arvestuse aluseks on määruse nr 97 lisa 3 „Kalapüügivõimalused ja kalapüügiõiguse tasumäärad kaluri kalapüügiloa alusel Peipsi, Läämi- ja Pihkva järvel püüdmisel“ (edaspidi *lisa 3*), milles on kajastatud kasutada lubatud põhjanootade ja pöörinootade arv. Lisa 3 kohaselt on põhjanootade arv 20 ja pöörinootade arv 3 ehk püügivõimalusi kokku 23. Kuna põhja- ja pöörinoodaga Peipsi järvele ja Läämijärvele väljumiste arv kehtestatakse nimetatud järvede kohta, mis moodustavad ühe veeala, siis põhja- ja pöörinoodaga veealale väljumiste arvu arvutamisel liidetakse Peipsi järve Ida-Viru, Jõgeva, Tartu ja Põlva maakondade ning Peipsi järve ja Läämijärve Ida-Viru, Jõgeva, Tartu, Põlva ja Võru maakondade jaoks kehtestatud püügivõimalused.

Ühe põhjanooda kohta väljumiste arvu leidmiseks korrutatakse koguarv 600 põhjanootade arvuga 20, saadakse 12 000. Seejärel jagatakse saadud tulemus kõigi põhja- ja pöörinootade püügivõimaluste koguarvuga 23, mille tulemus on 521,74. Saadud tulemus jagatakse põhjanooda püügivõimalusega, milleks on 20 põhjanoota, mille tulemus on 26,09. Tulemus ümardatakse allapoole täisarvuni, seega on ühe põhjanooda kohta 26 veealale väljumist.

Ühe pöörinooda kohta väljumiste arvu leidmiseks korrutatakse koguarv 600 pöörinootade arvuga 3, saadakse 1800. Seejärel jagatakse saadud tulemus kõigi põhja- ja pöörinootade püügivõimaluste koguarvuga 23, mille tulemus on 78,26. Saadud tulemus jagatakse pöörinootade arvuga 3, mille tulemus on 26,09. Tulemus ümardatakse allapoole täisarvuni, seega on ühe pöörinooda kohta 26 veealale väljumist.

Ühe põhjanooda ja ühe pöörinooda kohta arvutatud 26 veealale väljumist jagatakse omakorda kaheks võrdses suuruses osaks vastavalt püügivahendi pära silmasuurusele. Seega nähakse ühe

põhjanooda kohta ette 13 veealale väljumist vähemalt 44 mm pära silmasuurusega püügivahendi kasutamisel ja 13 veealale väljumist vähemalt 106 mm pära silmasuurusega püügivahendi kasutamisel. Sama põhimõte kehtib ühe pöörinooda kohta.

Kavandatava § 6¹ lõikes 5 sätestatakse, et jagamisel tekkiv jääk jäetakse välja jagamata reservi. Selle eesmärk on tagada üheselt mõistetav ja kontrollitav arvestus olukorras, kus arvutustulemus ei anna kõigi püügivõimaluste vahel täisarvuliselt täielikult jaotatavat tulemust. Käesoleval juhul jääb kummagi silmasuurse kategooria puhul osa väljumistest jaotamata ning neid ei määrata ühelegi püügivõimalusele.

KPS § 42 lõike 7 kohaselt püügivahendiga veealale väljumiste arv arvutatakse KPS § 47¹ lõike 1 alusel kehtestatud püügivahendiga veealale väljumiste arvu ja loale kantud sama püügivahendi püügivõimaluse korrutisena. Kuna KPS § 47¹ lõike 1 alusel on võimalik kehtestada püügivahendiga väljumiste arv ka selle omaduste kaupa, siis käesoleval juhul kehtestatakse väljumiste arv eraldi põhjanooda, mille silmasuurus päras, vähem kui viie meetri ulatuses pära lõpuosast, on vähemalt 44 millimeetrit ja põhjanooda, mille silmasuurus päras, vähem kui viie meetri ulatuses pära lõpuosast, on vähemalt 106 millimeetrit kaupa. Seega näiteks kui isikule antakse püügivõimlauste jaotamise otsusega õigus kasutada kolm põhjanoota, siis loale kantakse iga põhjanooda kohta 39 väljumist, mis saadakse järgmiselt. Põhjanoot, mille silmasuurus päras, vähem kui viie meetri ulatuses pära lõpuosast, on vähemalt 44 millimeetrit korrutatakse püügivõimaluste jaotamise otsusega eraldatud kolme põhjanooda püügivõimalusega. Põhjanoot, mille silmasuurus päras, vähem kui viie meetri ulatuses pära lõpuosast, on vähemalt 106 millimeetrit korrutatakse samuti püügivõimaluste jaotamise otsusega eraldatud kolme põhjanooda püügivõimalusega. Sama lähenemine kehtib ka pöörinootade puhul.

Põhjanooda ja pöörinooda veealale väljumiste arv omavahel ei summeeru. See tähendab, et põhjanoodale määratud veealale väljumisi ei või kasutada pöörinoodaga ning pöörinoodale määratud veealale väljumisi ei või kasutada põhjanoodaga. Samuti ei või vähemalt 44 mm pära silmasuurusega püügivahendi kasutamiseks määratud veealale väljumisi kasutada vähemalt 106 mm pära silmasuurusega püügivahendiga ega vastupidi. Näiteks ei või väikesesilmalise pöörinooda jaoks määratud väljumisi kasutada väikesesilmalise põhjanoodaga ning suuremasilmalise põhjanooda jaoks määratud väljumisi ei või kasutada suuremasilmalise põhjanoodaga. Selline lähenemine tagab, et veealale väljumiste arvestus on selge, liigiti eristatav ja järelevalve seisukohast kontrollitav.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse nr 97 lisa 1¹ „Lubatud aastasaagid kaluri kalapüügiloa alusel püüdmisel Läänemerel“ (edaspidi *lisa 1*¹) selliselt, et Liivi lahe ICESi¹ alarajoonis 28-1 koondatakse Pärnu maakonna, sh Kihnu ja Manõja, ning Saare maakonna lubatud aastasaagid ühiseks lubatud aastasaagiks, ning Liivi lahe ICESi alarajoonis 28-1 kehtestatakse kaluri kalapüügiloa alusel räime lubatud aastasaagiks 2026. a 6904 tonni. Asjaolu tõttu, et kastmõrdsid kasutatakse püügiks vaid kevadisel püügiperioodil, ei kehtestata kastmõrra kohta püüda lubatud aastasaake.

Lisaks eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse nr 97 lisa 1¹ selliselt, et Läänemere avaosa ICESi alarajoonides 28-2, 29 ja 32 kehtestatakse kaluri kalapüügiloa alusel räime lubatud aastasaagiks 2026. a kõikides maakondades kokku 969,2 tonni.

Määruse nr 97 lisa 1¹ kohaselt saavad kutselised kalurid püüda 2026. a Liivi lahes Pärnu maakonnas (v.a Kihnu ja Manõja püsielanikud) räime 6469,96 tonni, seejuures 42,4 tonni kastmõrra kohta, ning Kihnu ja Manõja püsielanikud 1141,76 tonni, seejuures 47 tonni kastmõrra kohta. Saare maakonna Liivi lahe räime lubatud aastasaak on 2026. a 572,92 tonni. Seega on määruse nr 97 lisa 1¹ kohaselt Liivi lahe rannapüügis aastasaagiks 8184,64 tonni.

¹ ICES – Rahvusvaheline Mereuuringute Nõukogu

Vastavalt kutselise kalapüügi registri andmetele, mis on kättesaadavad Põllumajandus- ja Toiduameti veebileheküljel, jäi eelmisel aastal Läänemeres Liivi lahel välja püüdmata kaluri ja kalalaeva kalapüügiloa alusel kokku 318,818 tonni räime, mis moodustab 2 protsenti Eesti Vabariigi 2026. a Liivi lahe räime lõplikust püügivõimalusest. Seega saab üle kanda käesolevasse aastasse 318,818 tonni räime, ehk välja püüdmata koguse, mis ei ületa 10 protsenti eelmise aasta Liivi lahe räime kvoodist. See on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1380/2013 artikkel 15 lõige 9.

Rannapüügis on räimepüügi hooaeg Liivi lahes kevadeti, kui püütakse ligikaudu 90 protsenti aastastest lubatud aastasaagist. Liivi lahest on rannapüügil 26. juuni 2026. a seisuga püütud 6885,48 tonni räime, mis on 84,13 protsenti aastastest lubatud aastasaagist. Välja on veel püüdmata 1299 tonni ehk 15,9 protsenti räime 2026. a lubatud aastasaagist. Viimasel viiel aastal on juulist detsembrini kaluri kalapüügiloa alusel räime Liivi lahest püütud keskmiselt umbes 6,2 tonni. Vältimaks Liivi lahe räime väljapüügiks lubatud koguse alakasutust, jagatakse käimasoleval aastal kaluri kalapüügiloa alusel Liivi lahes püüda lubatud räime kogus kaluri kalapüügiloa ja kalalaeva kalapüügiloa alusel püüdjate vahel ringi. Kalalaeva kalapüügiloa alusel püütava Liivi lahe räime püügivõimalusi (väljapüügimahtu) suurendatakse ning kaluri kalapüügiloa alusel püütava räime lubatud aastasaaki vähendatakse. Kaluri kalapüügiloa alusel püüdvatele kaluritele määratav kogus 6904 tonni on piisav, et katta ka sügist räimepüügi vajadust. Kaluri kalapüügiloa alusel räime lubatud aastasaak 2026. a Liivi lahel saadakse, kui liidetakse 2026. a seni püütud kogusele (seisuga 26. juuni 2026. a 6885,48 tonni) juurde kolmekordne viie aasta keskmine juulist detsembrini püütud räime saak (umbes 6,19 tonni) ehk 18,57 tonni. Saadud arvutuse tulemusel saadakse ümardatuna 2026. a lubatud aastasaagiks Liivi lahel kaluri kalapüügiloa alusel 6904 tonni. Liivi lahel kaluri kalapüügiloa alusel püügil ülejäänud räime lubatud aastasaak (1280,59 tonni) ja eelmisest aastast ülekantav kogus (318,818 tonni), liidetakse kalalaeva kalapüügiloa alusel lubatud kehtivale räime püügivõimalusele (väljapüügimahule), mis teeb kalalaeva kalapüügiloa alusel räime püügivõimaluseks 9284,7 tonni.

Nõukogu määruse (EL) 2025/2454, millega määratakse 2026. aastaks kindlaks teatavate Läänemere kalavarude ja kalavarurühmade püügi võimalused ning muudetakse määrust (EL) 2025/202 teatavate püügivõimaluste kohta teistes vetes (ELT L, 2025/2454, 2.12.2025) lisa tabeli 3 kohaselt on 2026. a Eesti Vabariigi Läänemere avaosa räimekvoot 10 837 tonni. Määrusega nr 97 on eraldatud 9 307 tonni (85,88 protsenti) traalpüügiks ja 1 530 tonni (14,12 protsenti) rannapüügiks. Jaotamisel on arvestatud eelmiste aastate püügistatistikat. Räimevaru jaotamise korral piirkonna maakondade vahel jagati kaluri kalapüügiloa alusel lubatud räime aastasaak kahte ossa. Esimest osa saavad kasutada kõik maakonnad ja teine osa – kvoodijääk 300 tonni – jagati kuue maakonna vahel. Kõikide maakondade 2026. a ühiselt kasutatav kvoot on 1 230 tonni. Ühiskvoodi ammendumisel jaguneb ülejäänud 300 tonni räime maakondade vahel järgmiselt:

- 1) Ida-Viru maakonnale 130 tonni;
- 2) Lääne maakonnale 85 tonni;
- 3) Harju maakonnale 40 tonni;
- 4) Hiiu maakonnale 15 tonni;
- 5) Saare maakonnale 20 tonni;
- 6) Lääne-Viru maakonnale 10 tonni.

Vastavalt kutselise kalapüügi registri andmetele, mis on kättesaadavad Põllumajandus- ja Toiduameti veebileheküljel 26. juuni 2026. a seisuga oli püütud räime Läänemere avaosas rannapüügil 952,46 tonni ja traalpüügil 4919,96 tonni.

Eelnõuga muudetakse määruse nr 97 lisa 1¹ selliselt, et koondatakse Läänemere avaosa ICESi alarajoonide 28-2, 29 ja 32 lubatud räimesaak rannapüügi ühiskvoodi alla. Vastavalt kutselise kalapüügi registri andmetele, mis on kättesaadavad Põllumajandus- ja Toiduameti veebileheküljel 26. juuni 2026. a seisuga, on käesoleval aastal rannapüügil Läänemere avaosas 577,54 tonni räimekvoodist püüdmata. Eelmisel viiel aastal on keskmiselt püütud rannapüügis juulist detsembrini kokku 5,6 tonni räime. Kaluri kalapüügiloa alusel avaosa räime lubatud

aastasaak 2026. a saadakse, kui liidetakse 2026. a seni püütud kogusele (seisuga 26. juuni 2026. a 952,46 tonni) juurde kolmekordne viie aasta keskmine juulist detsembrini püütud räime saak ehk 16,8 tonni. Rannapüügil püüdmata 577,54 tonnist ülejääv osa 560,74 tonni) lisatakse kalalaeva kalapüügiloo alusel lubatud kehtivale räime püügivõimalusele. Seega on Läänemere avaosas rannapüügil räime lubatud aastasaak 2026. a kõikides maakondades kokku 969,2 tonni. Muudatus aitab vältida avaosa räime väljapüügiks lubatud koguse alakasutust, samas tagades, et rannapüüdjad saaks sügispüügihooajal nakkevõrkudega räime püüda ja lubatud aastasaak kataks ka räime kaaspüügi muude liikide püügil (räim on tagasiheite keelu alune liik, mis tähendab, et kõik püütud räimed peab igal juhul lossima).

Lisaks eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse nr 97 lisa 2¹ „Kalapüügivõimalused kalalaeva kalapüügiloo alusel püüdmisel Läänemeres“ (edaspidi *lisa 2'*) ja kehtestatakse ICESi alarajoonides 25, 26, 27, 28-2, 29 ja 32 räime püügivõimalusteks (väljapüügimahuks) kalalaeva kalapüügiloo alusel 2026. a 10 602,7 tonni. Määruse nr 97 lisa 2¹ kohaselt on Läänemere avaosa ICESi alarajoonide 28-2, 29 ja 32 räime lubatud püügivõimalusteks 2026. a 9307 tonni. Traalpüügi räime püügivõimalust suurendatakse 560,74 tonni võrra rannapüügi arvelt, millele lisandub Euroopa Liidu ühise kalanduspoliitika paindlikkuse alusel eelmisest aastast ülekantav kogus 734,994 tonni. Seega kujuneb uueks püügivõimaluseks $9307 + 560,74 + 734,994 = 10\,602,734$ tonni, mis ümardatakse allapoole ühe komakohani ehk 10 602,7 tonnini.

Lisaks eelnõu punktiga 7 kehtestatakse ICESi alarajooni 28-1 räime püügivõimalusteks (väljapüügimahuks) kalalaeva kalapüügiloo alusel 2026. a 9284,7 tonni. Määruse nr 97 lisa 2¹ kohaselt on Liivi lahe ICESi alarajoonis 28-1 räime lubatud püügivõimalusteks 2026. a 7685,36 tonni. Traalpüügi ICESi alarajooni 28-1 räime püügivõimalust suurendatakse 1280,59 tonni võrra rannapüügi arvelt, millele lisandub Euroopa Liidu ühise kalanduspoliitika paindlikkuse alusel eelmisest aastast ülekantav kogus 318,818 tonni. Seega kujuneb uueks püügivõimaluseks $7685,36 + 1280,59 + 318,818 = 9284,768$ tonni, mis ümardatakse allapoole ühe komakohani ehk 9284,7 tonnini.

Määruse nr 97 lisa 2¹ kohaselt on ICES-i alarajoonides 22–32 kilu lubatud püügivõimalus (väljapüügimaht) kalalaeva kalapüügiloo alusel 2026. aastal 23 132 tonni. Eelnõuga määratakse ICES-i alarajoonides 22–32 kilu lubatud püügivõimaluseks (väljapüügimahuks) kalalaeva kalapüügiloo alusel 2026. aastal 23 550 tonni. Seega suurendatakse kilu püügivõimalust traalpüügil 418 tonni võrra. Kilu lubatud püügivõimalust traalpüügil suurendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 15 lõikes 9 sätestatud paindlikkuse alusel eelmisest aastast käesolevasse aastasse üle kantava kilukoguse arvelt. Vastavalt kutselise kalapüügi registri andmetele, mis on kättesaadavad Põllumajandus- ja Toiduameti veebileheküljel eelmisel aastal jäi välja püüdmata 418,924 tonni kilu, mida on võimalik lubatud ulatuses käesolevasse aastasse üle kanda. Kuna kilu püügivõimalus kehtestatakse täistonnides, suurendatakse püügivõimalust 418 tonni võrra ning ülekantavast kogusest jääb 0,924 tonni ehk ligikaudu 1 tonn välja jagamata. See väldib olukorda, kus kehtestatav püügivõimalus ületaks tegelikult üle kantavat kogust ning tooks kaasa lubatud püügivõimaluse ületamise riski

Kaluri kalapüügiloo alusel püüdjate kilu lubatud aastasaaki ei muudeta. Kuigi 2026. aasta kevadperioodil püüti rannapüügil kilu 2,5 tonni, on lubatud aastasaagist alles ligikaudu 0,5 tonni ning sügisperioodil on viimastel aastatel püütud keskmiselt ligikaudu 0,1 tonni. Seetõttu on põhjendatud jätta rannapüügil kilu lubatud aastasaak muutmata, kuna sellest piisab rannapüügi tegeliku vajaduse katmiseks. Viimastel aastatel on rannapüügi kilusaak jäänud alla 1 tonni.

Tursa väljapüügiks lubatud kogus ei muutu ja jääb samaks nii rannapüügil kui traalpüügil.

Lisaks muudetakse eelnõu punktiga 7 lisa 3¹ sõnastust. Selle raames kehtestatakse tabelis 3 Peipsi järvel ja Lämmijärvel veealale väljumiste arv ühe püügivahendi kohta eraldi põhjanooda puhul, mille pära silmasuurus on vähemalt 44 mm, põhjanooda puhul, mille pära silmasuurus on vähemalt 106 mm, pöörinooda puhul, mille pära silmasuurus on vähemalt 44 mm, ning

pöörinooda puhul, mille pära silmasuurus on vähemalt 106 mm. Iga nimetatud püügivahendi kohta nähakse ette 13 veealale väljumist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Muudatus puudutab riigisisest aastasaagi jaotamist, mida EL ei reguleeri. Nõukogu määruse 1380/2013/EÜ artikli 16 lõike 6 kohaselt otsustab iga liikmesriik ise, mil viisil ta ELi õiguse alusel määratud kalapüügivõimalused oma lipu all sõitvate laevade vahel jaotab. Samuti puudutab muudatus eelmisel aastal välja püüdmata Eestile eraldatud püügikvoodi koguse ülekandmist käesolevasse aastasse. Eelnev on kooskõlast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1380/2013. Määrus on seega kooskõlas ELi õigusega.

4. Määruse mõjud

Määruse mõju kalandusele on positiivne. Traalpüüdjad saavad võimaluse püüda Läänemere avaosas ja Liivi lahes kokku 2894,64 tonni võrra rohkem räime ja 418 tonni võrra rohkem kilu, millega suureneb sektori sissetulek. Kõikidel Läänemere rannakaluritel on võimalik jätkata räimepüüki ka sügisel. Lisaks paraneb värske kala kättesaadavus. Peipsi järve ja Lämmijärve muudatus annab kaluritele ette teada kindla väljumiste arvu iga püügivahendi kohta ning lihtsustab järelevalvet, kuna väljumiste arvestus toimub eraldi nii püügivahendi liigi kui ka silmasuuruse kategooria lõikes. Samal ajal säilib pöörinooda kasutamise võimalus ka olukorras, kus selle tegelik kasutus on väike.

Määruse rakendamisega ei kaasne mõju riigi julgeolekule. Ei kaasne olulist negatiivset mõju elu- ja looduskeskkonnale ega riigiasutuste ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Regionaalarengu- ja sotsiaalarengule on mõju positiivne, kuna muudatus toetab kalandusega seotud ettevõtlust ja sissetulekuid nii Läänemere rannapiirkondades kui ka Peipsi järve ja Lämmijärve piirkonnas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamiseks ei ole vaja teha lisakulutusi. Samuti ei kaasne määruse eelnõu rakendamisega lisategevusi.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras. Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 93 lõikele 2 määrus hakkab kehtima (jõustub) kolmandal päeval pärast kehtivas korras ehk Riigi Teatajas avaldamist, kui seaduses või määruses endas ei ole sätestatud hilisemat tähtpäeva.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Keskkonnaametile ja Põllumajandus- ja Toiduametile ning kalandusorganisatsioonidele: MTÜ Eesti Kalurite Liit, rannapüügi kalanduspiirkondade tegevusrühmad (Eesti Kutseliste Kalurite Ühistu, MTÜ Harju Kalandusühing, MTÜ Hiiukala, Liivi Kalanduskogu, MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Selts, MTÜ Saarte Kalandus ja MTÜ Virumaa Rannakalurite Ühing), traalpüüdjate ühendustele (Eesti Traalpüügi Ühistu, Eesti Kalapüügiühistu ja Saarte Kalandus MTÜ), Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel tegutsevate kalurite ühendustele (Peipsi Kalandusühistu, Peipsi Alamvesikonna Kalurite Liit, Peipsi Kalanduspiirkonna Arendajate Kogu, Peipsi Piirkonna Ettevõtete ja Ettevõtjate Kalurite Liit, Peipsi Kalurite ja Kalatöötajate Liit).